

KONIJN

zoogdieren

Latijnse naam	Oryctolagus cuniculus
Herbivoor, carnivoor, omnivoor	Herbivoor
Naam vrouwelijk dier	Voedster
Naam mannelijk dier	Ram(melaar)
Speenleeftijd	4-6 weken
Leeftijd geslachtsrijp	4-9 maanden
Leeftijd fokrijp	Afhankelijk van het ras
Bronstig om de	15-16 dagen
Draagtijd	31 dagen
Worpgrootte	5-8
Jongen zijn	Nestblijvers
Levensverwachting	5-7 jaar
Huisvesting	In groepen

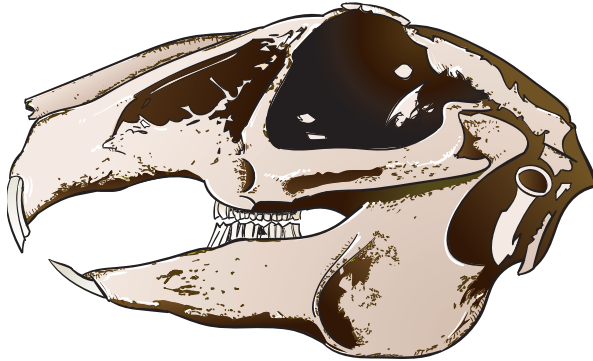
ALGEMENE BESCHRIJVING

snijtanden
knaagdieren
haasachtigen

Konijnen hebben stevige *snijtanden*. Toch horen ze niet bij de *knaagdieren* (Rodentia). De haas en het konijn behoren tot een aparte orde, de *haasachtigen* (Lagomorpha). Het verschil tussen de knaagdieren en de haasachtigen zit hem in de tanden.

stiftandjes

Haasachtigen hebben meer kiezen en ze hebben *stiftandjes* achter de bovensnijtanden. In de bovenkaakhelft zitten één snijtand, één stiftand en zes kiezen. In de onderkaakhelft één snijtand en vijf kiezen. Knaagdieren hebben in de boven- en onderkaakhelft één snijtand en drie kiezen (cavia's vier).

Soort	Bovenkaakhelft	Onderkaakhelft
Konijn	1 snijtand 1 stifttand 6 kiezen	1 snijtand 5 kiezen

STIFTTANDJES

De haas en het konijn behoren dus tot dezelfde orde, maar onderling zijn er natuurlijk verschillen.

Konijn (in het wild levend)

- Leeft in groepen
- Lengte 40 cm
- Donkergrauwe vacht
- Kleinere neusopening
- Kortere oren
- Korte voorpoten
- Meer graver, rent op de vlucht recht op z'n hol af
- Gewicht tot 3 kg
- Graven en wonen in hollen
- Meerdere worpen per jaar
- De jongen worden blind en kaal geboren

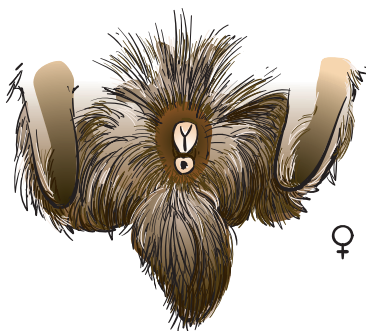
Haas (in het wild levend)

- Leeft alleen
- Lengte 60 cm
- Roodbruine vacht, zachtere vacht en langere snorharen
- Grotere neusopening
- Langere oren
- Lange voor- en achterpoten
- Meer looper, slaat haken als hij op de vlucht is
- Gewicht tot 4 kg
- Graven niet en wonen in een 'leger'
- Minder worpen per jaar
- De jongen worden behaard geboren en kunnen meteen zien en lopen

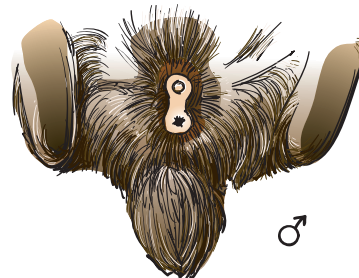

EEN BIJZONDER GEVAL IS HET KONIJNENRAS MET DE NAAM BELGISCHE HAAS. DAT HEEFT NAMELIJK DE BOUW VAN EEN HAAS.

Vrouwelijke konijnen heten voedsters, mannetjes noemen we rammen of ook wel rammelaars.

voedster

ram

RAM OF VOEDSTER?

HERKOMST

Alle huidige konijnenrassen stammen af van het Europese wilde konijn. In de dertiende eeuw werden er al wilde konijnen gesignaleerd in Nederland. Toch is men pas in de zestiende eeuw serieus begonnen met de domesticatie van konijnen. Tegenwoordig zijn er 47 erkende konijnenrassen. Deze verschillen onder andere in kleur, vachtstructuur, grootte, gewicht, oorstand en oorlengte.

SPECIFIEK GEDRAG

knagen Konijnen zijn dus geen knaagdieren, maar *knagen* kunnen ze wel! Als je ze los laat lopen, knagen ze overal aan. Ze moeten ook knagen, want hun tanden groeien door. Als ze niet knagen, worden de tanden te lang. Je moet dus zorgen dat een konijn altijd iets te knagen heeft. Wilgentakken of takken van de fruitboom zijn hiervoor geschikt, maar er zijn ook knaagblokken te koop.

graven Konijnen *graven*. Een konijn op een keurig grasveldje is al snel een konijn in of onder een minder keurig grasveldje. Graven is natuurlijk gedrag voor het konijn. Een nadeel is dat je de controle op je konijn kwijtraakt. Een ziek konijn verstopt zich namelijk in de grond. Je kunt hem daar niet controleren, merkt dus niet dat hij ziek is en kunt hem dus ook niet genezen. Konijnenheuvels zijn dus wel leuk om te zien, maar het is geen goede manier om je dieren te huisvesten. Leg daarom gaas over het gras zodat hij zich niet kan ingraven.

caecotrofie Een andere specifieke eigenschap van konijnen is dat ze de zachte, nachtkeutels opeten. Dit heet *caecotrofie*. Een konijn heeft twee soorten keutels, harde en zachte. Overdag produceert hij harde keutels. Die vind je in het hok terug. Ze zijn droog, korrelig, lichter van kleur en bevatten grove deeltjes. De zachte keutels worden 's nachts gemaakt. Ze zijn slijmeriger, glimmend, zwart van kleur en bevatten fijne deeltjes. Je vindt ze niet in het hok, want ze worden opgegeten. Konijnen doen dat omdat er veel vitamine B12 en eiwit in zit. Met de *plooikiezen* vermalen konijnen de plantaardige bestanddelen uit de voeding.

plooikiezen

VERZORGING

aangeduwd Een konijn heeft iedere dag schoon water en vers voer nodig. Een konijn moet altijd iets te eten hebben. De reden daarvoor is zijn spijsverteringskanaal. Het voer in het spijsverteringskanaal gaat namelijk alleen maar vooruit als het 'aangeduwd' wordt door ander voer. Hij moet dus altijd kunnen eten. Maar van te veel brokken wordt hij te dik. Hooi is beter: daar wordt hij niet te dik van. De dagelijkse verzorging van het konijn bestaat daarom ook uit water, voer en hooi geven.

zindelijk Je moet het hok wekelijks helemaal schoonmaken. Konijnen poepen en plassen meestal in één hoek van het hok. Daarom is het mogelijk om konijnen die loslopen in de kamer *zindelijk* te maken! Bij een (erg) groot hok is het soms ook voldoende om regelmatig die ene hoek schoon te maken. Dan hoef je niet elke week het hele hok te doen. Maar bij een (te) klein hok werkt dit niet.

nagels De *nagels* moet je regelmatig controleren. Als ze te lang worden, moet je ze knippen. Bij witte nagels is dit niet zo moeilijk. Door de nagel heen zie je het

bloedvat lopen, net zoals bij je eigen nagels. Je kunt de nagels tot net voor dit bloedvat afknippen. Bij gekleurde nagels is het moeilijker. Meestal kun je de haarlijn aanhouden, dus de nagels afknippen bij de lengte van de haren. Helaas werkt dit niet altijd. Daarom kun je beter kleine stukjes afknippen. Vergelijk eventueel met een konijn met witte nagels.

ANGORAKONIJN

borstelen Je kunt het konijn *borstelen*. Zeker als het konijn in de rui is, is dit goed voor de vacht. Langharige konijnen, zoals de Angora en het voskonijn moet je wekelijks borstelen. Tijdens de rui zelfs dagelijks.

Ten slotte moeten de konijnen ieder half jaar geënt worden tegen myxomatose en VHD. Je leest hier meer over bij ‘veel voorkomende ziektes’.

HUISVESTING

In het wild leven konijnen in groepen. De meeste ‘huiskonijnen’ worden echter alleen gehouden. Zolang het konijn voldoende aandacht en beweging krijgt, is dit geen probleem. Je kunt konijnen niet zomaar bij elkaar in één hok plaatsen. Een mannetje en een vrouwtje samen gaat meestal wel goed. Zorg er wel voor dat er minstens één onvruchtbaar gemaakt is door de dierenarts. Ook twee vrouwtjes uit hetzelfde nest in één hok gaat meestal wel goed. Maar als je twee mannetjes samen in een hok zet, dan wordt het meestal vechten als ze geslachtsrijp zijn.

EEN BROEIKAS IN DE ZON, ZO DUS NIET!

*temperatuurs-
overgangen*

Konijnen kun je zowel buiten als binnen houden. Konijnen kunnen goed tegen de kou, mits ze dit gewend zijn. Tegen de warmte kunnen ze minder goed. De *temperatuurovergangen* mogen niet te groot zijn. Door te grote verschillen kan het konijn overlijden. Wen een konijn dus geleidelijk aan de andere temperatuur.

Het belangrijkste is dat je ervoor zorgt dat het konijn tochtvrij zit. Er moet echter wel voldoende frisse lucht zijn. Uiteraard moet het buitenhok zo staan dat het niet in kan regenen. Denk eraan dat een hok dat in de zon staat als een broeikas werkt. De zon warmt de lucht in het hok op en het konijn krijgt het veel te warm. Zorg er dus voor dat het hok in de schaduw staat. 's Winters moet je opletten dat het water niet bevroest.

*knaag- en
graaf-
activiteiten*

Konijnen hebben regelmatig beweging nodig. Dit kan door het konijn los te laten lopen. Denk dan wel aan de *knaag- en graafactiviteiten* van het konijn.

De meeste konijnen worden alleen gehuisvest. Bij de minimale maten van konijnenhokken gaan we dan ook uit van een konijn alleen.

	Breedte in cm	Diepte in cm	Hoogte in cm
Grote rassen	100	75	60
Middenrassen	70	75	55
Kleine rassen	60	75	55
Dwergassen	50	75	40

VOEDING

De darmen van konijnen hebben een constante toevoer van nieuw voedsel nodig, anders vindt er geen doorstroming plaats. De inhoud van de darmen wordt namelijk verder geduwd door wat erachter zit. Daarom moeten konijnen altijd *hooi* kunnen eten.

hooi

GEMENGD KONIJNVOER

konijnenbrok

Naast hooi heeft het konijn ook *konijnenbrok* (brokken = korrels) nodig. Hierin zitten de noodzakelijke vitaminen en mineralen. In de dierenwinkels zijn verschillende merken konijnvoer te koop. De complete voeders bevatten alle noodzakelijke ingrediënten. Er is gemengd voer en er zijn ‘alles-in-één’ brokken. Bij de laatste krijgt het konijn altijd alles binnen. Bij gemengd voer eten konijnen eerst het lekkere eruit. De belangrijkste brokken blijven meestal liggen. Je moet er dus voor zorgen dat het konijn alles opeet. Geef hem daarom geen nieuw voer voordat al het voer op is. Op de verpakking staat hoeveel voer je konijn mag hebben. Dit is erg weinig, maar konijnen hebben hier voldoende aan.

wam

Konijnen die te veel voer krijgen, worden te vet. Te vette konijnen hebben een *wam*. Dit is een huidplooi onder de kin waarin vet opgeslagen wordt. Konijnen die eenmaal een wam hebben, raken deze huidplooi nooit meer kwijt. Als ze vet verliezen, dan blijft de extra huid aanwezig.

groenvoer

Naast brok kun je konijnen ook *groenvoer* geven. Dat moet je wel goed aanpakken.

Goed	Verkeerd
<ul style="list-style-type: none"> • Voorzichtig beginnen met voeren • Grassen en kruiden, zoals paardebloemen, weegbree, vogelkruid • Groenteafval uit de keuken • Bloemkool en spruitjes, inclusief de steel en bladeren. Hier zit veel vitamine C in. • Wortelen en appeltjes • Oud droog brood, eventueel hard en droog laten worden op de verwarming of in de zon	<ul style="list-style-type: none"> • Grassen en kruiden geplukt langs wegen: deze zijn vervuild door zware metalen uit de uitlaatgassen • Giftige grassen en kruiden • Bedorven groente • Beschimmelde groente in het hok • Groenvoer met veel water • Te veel sla- en andijviebladeren: die veroorzaken diarree • Te veel sla en kool: die veroorzaken trommelzucht (gas in de darmen) • Vers/vochtig brood

HANTEREN

HANTEREN

nekvel De juiste manier om het konijn op te pakken is aan zijn *nekvel*. Leg je hand achter de oren over het konijn heen. Pak zo veel mogelijk van het vel dat onder je hand zit. Dan kun je het konijn optillen. Natuurlijk is het geen handtas waarmee je gaat wandelen. Zet dus het konijn zo snel mogelijk op je andere arm. Je kunt het konijn ook tegen je aanzetten, met de buik van het konijn tegen jouw buik of borst aan. Hierbij moet je de achterhand van het konijn ondersteunen om te voorkomen dat hij wegglijdt. Denk er bij een groot konijn aan dat hij niet te wild gaat spartelen. Dan kan zijn rug namelijk breken.

Als je een konijn met je handen oppakt en niet aan zijn nekvel, dan prik je meestal met je vingers in zijn buik. Dit is niet goed voor de gezondheid van het konijn. Pak het konijn daarom altijd op aan het nekvel en ondersteun het meteen daarna.

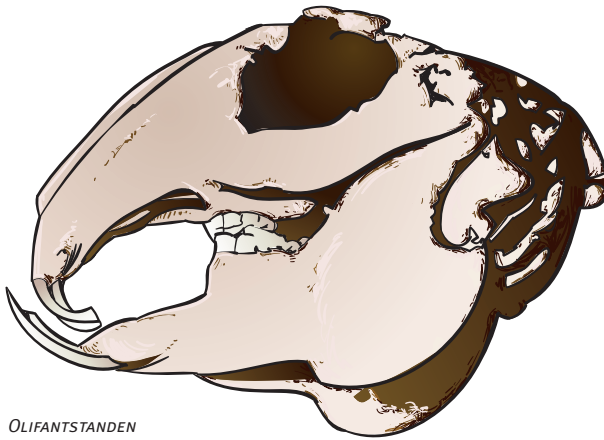
VOORTPLANTING

eisprong De *eisprong* bij voedsters vindt pas plaats ná de dekking. Hierdoor kan het konijn het gehele jaar gedekt worden. Voedsters verdedigen hun hok, hun territorium, heel goed. Ook de ram valt zij aan. Als je de voedster wilt laten dekken, moet je haar daarom altijd naar de ram brengen en niet omgekeerd. Je kunt ze ook samen in een vreemd hok zetten.

nestblijvers Na gemiddeld 31 dagen komen de jongen ter wereld. Omdat het **nestblijvers** zijn, zijn ze kaal, blind en doof bij de geboorte. Afhankelijk van de grootte van de voedster worden er zo'n 5 tot 8 jongen geboren. Na 8 tot 10 dagen gaan de ogen open. Als de jongen ongeveer 6 weken oud zijn kunnen ze gespeend worden. Dit betekent dat je de jongen bij de voedster weghaalt. Na ongeveer 4 maanden zijn de konijnen geslachtsrijp. Wacht echter met fokken tot de konijnen volledig uitgegroeid zijn, want pas dan zijn ze fokrijp.

VEEL VOORKOMENDE ZIEKTES

OLIFANTSTANDEN

Naam van de ziekte	Oorzaak	Symptoom	Voorkomen	Behandeling
Olifantstanden = te lange tanden bij konijnen	Erfelijk of niet goed op elkaar staan van de tanden	Vermageren, de dieren kunnen niet meer eten Lange tanden	Niet fokken met deze dieren	Tanden afknippen, dit moet regelmatig herhaald worden.
Snot (= 'verkouden')	Verkeerde huisvesting en/of ongunstige weersomstandigheden	Niezen en uiteindelijk vermageren, de ogen en neus worden vies en de vacht verliest haar glans	Goede huisvesting en rekening houden met het weer	Verbeteren van de huisvesting en eventueel antibiotica bij de dierenarts
Mijten	Uitwendige parasieten	Korstjes in de oren en op de kop	Goede hygiëne	Dierenarts
Schimmels	Schimmelinfectie	Ringvormige huidveranderingen en haaruitval	Goede hygiëne	Dierenarts
Coccidiose	Protozoën (=ééncellige diertjes)	Diarree en winderigheid, meestal bij jonge konijnen net na het spenen	Goede hygiëne	Dierenarts
Myxomatose (Myxomatosis)	Virusinfectie die verspreid wordt door muggen, vlooien en vliegen	Sterfte bij jonge konijnen	Inenten	Dierenarts, maar meestal is het dodelijk
VHD= Viraal Hemorrhagisch Syndroom (Viral Hemorrhagic Disease)	Virusziekte die verspreid wordt door contact met besmette dieren, ontlasting en urine	Dode konijnen, soms met bloedneus, allerlei bloedingen	Inenten	Geen

RASSEN

Konijnen worden ingedeeld in vijf groepen.

Groep	Indeling
Grote rassen	> 5 kg
Middenrassen	3-5 kg
Rassen met een bijzondere haarstructuur	Haarstructuur (2,5-3 kg)
Kleine rassen	1-3 kg
Dwergassen	0,8-1 kg

INDELING IN GROEPEN

Vlaamse reus

grote oren

Deze reuzen behoren bij de grote rassen. Ze zijn zo'n 80 cm lang en wegen rond de 7 kg. Als jong konijntje kun je ze al herkennen aan de *grote oren*. Op volwassen leeftijd zijn deze gemiddeld 18 cm lang. Vlaamse reuzen komen in de volgende kleuren voor: haaskleur, konijngrijs, ijzergrauw, blauwgrijs, blauwgrauw, zwart, blauw en geel. De kleuren haaskleur en konijngrijs zijn vergelijkbaar met de wilde kleuren. Ijzergrauw, blauwgrijs en blauwgrauw zijn kleuren waarbij iedere haar meerdere kleuren heeft. Zwart, blauw en geel zijn egale kleuren.

VLAAMSE REUS

Rijnlander

Met het lichaamsgewicht van 3,5-4 kg behoren deze dieren tot de middenrassen. Het duidelijkste kenmerk van deze konijnen is de tekening in combinatie met de kleur. De vacht is wit met zwarte en roodgele aftekeningen of wit met blauwe en gele aftekeningen. In iedere aftekening moeten de twee kleuren voorkomen. Tweekleurige vlekken hebben de voorkeur. De aftekeningen zijn:

- Vlinder = donkere vlek in de vorm van een vlinder op de snuit
- Doorn = stip op het midden van de neusrug
- Oogringen = ring om de ogen
- Wangstippen = één stip per wang
- Oren = de gehele oren, zowel binnen- als buitenkant
- Aalstreep = een streep die loopt van achter de oren tot aan de staart
- Zijdetekening = 7 tot 8 losstaande stippen op de achterhand, minimaal 3 cm vanaf de aalstreep

Het fokken van dieren die deze aftekeningen volgens de normen hebben is niet gemakkelijk. Het vereist veel geduld, goede combinaties van ram en voedster en een goede selectie.

RIJNLANDER

Rex

Ondanks het gewicht van 3,5-4 kg horen deze konijnen niet tot de middenrassen. Dankzij hun fluweelzachte vacht behoren ze bij de rassen met een bijzondere haarstructuur. Deze bijzondere vacht wordt veroorzaakt doordat alle haren even kort zijn, namelijk zo'n 15-18 mm. Rexen komen in veel kleuren voor, bijvoorbeeld: konijngrijs, zwart, bruin, blauw, donkerblauw marter, wit, chinchilla. Rexen met dalmatinertekening, rustekening en castor en

opaal zijn ook erkend. Dalmatiners zijn duidelijk herkenbaar aan de zwarte stippen op de witte ondergrond.

REX

Voskonijn

Ook dit konijn zou met zijn 3-3,5 kg bij de middenrassen kunnen horen. Maar ook deze konijnen hebben een bijzondere haarstructuur en horen dus bij deze groep. Voskonijnen hebben glanzende haren van 5-7 cm lang. De haren op de buik zijn wat korter. Angorakonijnen hebben pluizige haren van minimaal 8 cm lang. Hierdoor hebben angora's veel vachtverzorging nodig. Als je hier geen tijd voor hebt, is het voskonijn een mogelijke oplossing. Deze hebben wel vachtverzorging nodig, maar dit hoeft niet dagelijks. Voskonijnen komen voor in de kleuren wit met rode of blauwe ogen, zwart, bruin en fehkleurig. De laatste kleur laat zich het beste omschrijven als blauw.

VOSKONIJN

Hollander

Het ideale gewicht van de hollander ligt tussen de 2,4 en 2,7 kg. Hiermee behoren ze tot de kleine rassen. Meestal zijn deze konijnen wit met zwart, maar alle erkende kleuren mogen het zwart vervangen. De scheiding tussen wit en 'zwart' ligt ongeveer in het midden van het lichaam. De achterste helft van het lichaam en de achterste helft van de achterpoten zijn gekleurd. De tenen en voorste helft van de achterpoten horen wit te zijn. Het voorste deel is wit en omvat de voorbenen, de hals en strekt zich uit tot achter de schouder. De twee gekleurde kopplaten omsluiten de ogen, wangen en oren. De snuit en nek is wit, zodat je een witte omgekeerde V op de neus ziet.

HOLLANDER

Blauwoog pool

De pooltjes worden wel omschreven als drie tennisballen achter elkaar. Eén voor de kop en twee voor het lichaam. Met hun gemiddelde gewicht van zo'n 0,9 kg behoren ze tot de dwergassen. De oortjes zijn met zo'n 5 cm erg kort. Je kunt dit al bij jonge konijnen herkennen, want een jong konijntje met grote oren blijft geen dwergje. Het hele konijn is zuiver helderwit, de nagels zijn kleurloos en de ogen zijn lichtblauw. Aan die ogen dankt dit ras haar naam.

BLAUWOOG POOL